TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

TÜRK KÜLTÜRÜ

DERGİSİ

226

SAYI 226 YIL XX ŞUBAT 1982

İÇTİMÂÎ - TARİHÎ ÂMİLLERİN ALFABELER VE İMLÂLAR ÜZERİNDEKİ TESİRİ*

Dr. Uzbek Bayçura - Leningrad
Çeviren : Dilek Elçin

Alfabe ve imlâ meseleleri son iki asırda çok tartışılmış, günümüze kadar belirli fonetik, fonemik, morfolojik, etimolojik ve tarihî esaslar tesbit olunmuştur. Bilindiği üzere dillerin gelişmesi ve kültürde ilerleme sonucu mevcut yazı kaidelerinde bir çok yenilikler ortaya çıkar. Ancak, dilde bu yeniliklere sebep olan değişmelerin meydana gelişi, bazı Sovyet dilcilerinin ileri sürdükleri gibi her üç, hattâ otuz yıla değil, Türk dillerinde görüleceği üzere uzun asırlara ihtiyaç gösterir. Fakat bu konuda ilmî olmaktan ziyade içtimâî - siyasî âmiller mühim rol oynar. Bir halk, meselâ bir savaştan sonra imhâ edilmişse, o halkın dili de onu konuşup yazacak hiç kimse kalmayacağından, alfabe ve imlâlarıyla birlikte ortadan kalkar.

Şu veya bu alfabenin kabulü, Latin, Arap ve Kiril örneklerinde görüleceği üzere öncelikle halkın diniyle ilgilidir. Dünyada kuvvetlerin ve ideolojilerin çatışması birlikte yürüdüğüne göre bir alfabenin meziyet ve kusurları ile ilgili —az veya çok mühim— bütün münakaşaların da temelinde dinler ve halkların mücadelesi yatmaktadır. Nitekim son bin yıl içinde günümüz Rusya'sının geniş toprakları iki büyük kuvvetin şiddetli mücadelesine sahne oldu. Birinci kuvvet, müdafaa halindeki Türkler, ikincisi Türklere karşı saldırgan bir savaşı sürdüren hıristiyan Ruslardı. Türkler, kültürce ve sayıca üstün olmalarına rağmen aralarında birlik bulunmadığı için Ruslara yenildiler. Tarihî vesikaların dışında Frederic Engels'in "Günlük" 'ünde de söylediği gibi başta kadın ve çocuklar olmak üzere genç, yaşlı milyonlarca insan, uzun asırlar boyunca katliama uğratıldı. Türk nüfusunun fazla oluşu tamamen bertaraf edilmelerine imkân vermedi. Sonunda, bazı tahditler konularak yaşamalarına izin verildi. Kölelik ile pek

(*) Bu makale **Amsterdam Studies in the Theory and History of Linguistic Science IV, Current Issues in Linguistic Theory, c. 9, Amsterdam 1979**'da yayınlanmıştır.

çok yerde bu arada nehir boylarında yaşama, birtakım mesleklere girme, dinî eğitim ve basın hürriyeti tahdidi bunlar arasındadır.

Rus emperyalizmi, Türk halklarını maddî bakımdan ezmek yanında, onların millî kültürlerini yok ederek mânevî bakımdan da baskı yapma gayesini güdüyordu. Nitekim Çarlık devri bakanlarından Milyutin "Rus alfabesi, kılıçla başlatılanı bitirmelidir." diyordu (bakınız: **Kultura i Pis'mennost' Vostoka, c. VI, Baku 1930, ss. 5, 8**). Çarlık, Türklerin kullandığı Arap alfabesi yerine Rus Kiril yazısını getirmek suretiyle onları kültür miraslarından ayırmayı tasarlamış, cebrî ruslaştırma işinde engel teşkil eden geçmişin hâtıralarını hâfızalardan silmeyi hedef edinmişti. Hâdisenin iç yüzü bu idi.

Alfabe, dilbilimi açısından yalnızca bir işaret sistemidir: böyle sistemlerin içtimâî - siyasî hedefler ve teknik ihtiyaçlara cevap vermesi şartı ile ne biri diğerinden daha iyi ve ne de öteki daha kötüdür. Meselâ, Çin hiyeroglifleri Çin edebî diline olduğu kadar kendisiyle ortak bağları bulunan Japon, Kore, v.b. halkları için de gayet elverişlidir. Esası heceye dayanan yazı çok lehçeli dillere uygundur. Temelde fonetik esasa göre kurulmuş bulunan Latin ve Yunan alfabeleri ise bu husus için elverişli değildir. Ancak bu esaslar, hiçbir dilde sürekli olarak göz önünde tutulmamıştır.

Türk kavimleri uzun asırlar boyunca ortak edebî dilleri olan Çağataycayı (Doğu Türkçesini) hece esası hâkim Arap alfabesine ve kısmen de imlâsına dayanarak geliştirdiler. Şöyle ki: çokluk eki -lar / -ler, meselâ Başkırt gibi bazı lehçelerde yirminin üzerinde (-lar / -ler / -lor / -lör / -nar / -ner / / -nor / -nör / -tar / -ter / -tor / -tör / -dar / -der / -dor / -dör / -zar / -zer / -zor / -zör ...), Tatar ve diğer bazı lehçelerde de dört veya sekiz değişik şekilde görünmesine rağmen Arap alfabesinde, lar veya ler olarak üç veya iki harfle karşılanıyordu. Bugünkü imlâlarda ise bütün bu değişiklikler gösterilmektedir. Aslında bu durum Türk kavimlerini bir millet olarak birleştirmeye hizmet etmiş Türk yazı sisteminin aksine, dilleri birbirinden ayırmaktadır. Bu milletin, imlâsı ses yerine kelime farklarına dayandığı için ortak bir edebî dili vardı. Yani farklı lehçelerde bazı kelimeler değişik telâffuz olunsa bile yazılış şekli hepsi için anlaşılır durumda bulunduğundan ortak edebî dil olan Çağatayca'nın tesiri altında bu lehçeler birbirlerine yaklaşmakta idi. Ancak böyle bir gelişme, sadece Ruslarla birleşmeyi teşvik ederek Türk kavimlerini birbirinden ayırmak gayesini güden Rus emperyalizm planlarına engel olacaktı (bk. I. Levin, "Materialı k politike tsarizma v oblasti pis'mennosti inorodcev" **KPV**, VI, ss. 3-19).

Bundan ötürü Rusya, millî azınlıklarla Türk kavimlerinin kendi alfabelerini Latin alfabesiyle değiştirmelerini teşvik maksadıyla 1920'lerde ba-

sında ve sonra 1926 tarihinde toplanan **Birinci Türkoloji Kongresi**'nde bir kampanya açtı. Kampanyanın hareket noktası, bu halkları, daha önceki alfabelerinin (Arap, Uygur, vs.) dillerinin ses yapısını karşılamaktaki sözde elverişsizliği ve kültürlerinin yetersizliği sebebiyle Avrupa'nın "daha yüksek" olan kültürüne yakınlaştırmaktı. S.S.C.B.'nin ilk Eğitim Bakanı A. V. Lunaçarskiy, 1926'da Arap alfabesinin doğu halklarını Avrupa kültüründen ayırmakta olduğunu ve bu alfabe ile yaratılan edebiyatın büyük bir değer taşımadığını ileri sürdü (bk. **KPV**, VI, ss. 20 - 21).

Tarih, etnografya, dil ve eğitime ait çeşitli konuların da münakaşa edilmesine rağmen Birinci Türkoloji Kongresi'nin temel meselesi ve ana gayesi, Türk halklarının Arap alfabesi yerine Latin alfabesini kabul etmelerini sağlamaktı (krş. **Zabıtlar**, s. 176). Kongreye V.V. Bartold, S.F. Oldenbourg, L. V. Şçerba gibi bazı ilim adamları davet edilmişse de, katılanların çoğunluğunu mütehassıs olmayan —bunu bizzat doğrulayanlar olmuştur— az tahsilli kimseler teşkil ediyordu (bk. **Zabıtlar**, s. 293 ...). Kongrede başlıca görüşler temsil edildi. Bir tarafta Arap alfabesinin Türk dillerinin ses yapısını vermekte tamamiyle yetersiz olduğunu belirtmeye çalışan Rus profesörleri N.F. Jakovlev, L. I. Jirkov ve diğer üyeler; öte yanda latinleştirmenin aleyhinde bulunan ve sadece imlâ kaidelerinde bazı düzeltmelerin gerekebileceğini öne sürerek Arap alfabesini destekleyen, içinde Prof. G. Şeref ve Prof. G. Alpar'ın da yer aldığı Tatar heyeti vardı. Bartold gibi ilim adamlarının görüşü Şçerba tarafından ortaya konuldu. Şçerba, "Kongreyi ilk planda meşgul eden meselede, yani alfabe meselesinde herhangi bir düşünce beyan etmekte kendimi tamamen yetersiz bulmaktayım; çünkü bu, bir millî dâvadır; kültürel ve siyasî kanaatler doğrultusunda karara bağlanır... Başka bir milletin temsilcisi olarak şahsımın, herhangi bir surette bu konuya müdahale hakkı olmadığına inanmaktayım" diyordu (bk. **Zabıtlar**, s. 176). Kongrede Rus organizatörlerin tarafgirliği, bir Türkoloji kongresinin zabıtlarında yalnız Rusça ile verilmiş rapor ve makalelerin basılıp, Türk dillerindeki bildirilerin (Prof. G. Alpar'ın ehemmiyetli raporunun dahi) çıkarılmış olmasında açıkça görülebilir. Neticede zabıtlar, öncelikle Rus görüşü istikametindeki konuşmaları yansıtmıştır.

Latin alfabesini Arap alfabesi yerine koyma yolunda yapılan bütün münakaşalar şu şekilde sıralanabilir:

1 — Arap harflerinin Türk dillerindeki fonemleri göstermede yetersiz olduğu öne sürülmüş, ancak bu husus delillendirilememiştir. Bir defa, gerekli işaretleri eklemek her zaman için mümkündür. İkincisi, Arap harfleri Türkçe fonemleri sayıca aşmaktadır. Sonra ses yazısı (phonetic writing)

kabul edilmiş dahi olsaydı on veya on iki ünlünün hepsini göstermek lüzumsuzdur. Nitekim W. Radloff'un tesbitlerine ve on ikiden fazla Türk dili ve lehçesi üzerinde yapmış olduğum tecrübeye dayanan incelemelere göre kısa, dar ünlüler konuşmada ekseriyetle düşmektedir. Buna göre Tatarca'daki altı uzun ünlü ve diğer Türk dillerinde bunlara karşılık olan ünlüler için harflerin bulunması yeterlidir. Esasen Türk dillerinde mânâyı, ünlüler değil ünsüzler vermektedir. Bir başka husus da, ses esasının (phonetic principle) ilmî transkripsiyon dışında uygulanması imkânının olmayışıdır. Bu bakımdan Arap imlâsı da fonemleri gösterme lüzumunun söz konusu olmadığı hece esasına dayanmaktadır.

2 — Arap alfabesinde çok fazla işaret olduğu iddiası ise birincisine aykırı düşmekteydi. Tatarların kullandığı Arap alfabesinde on dokuz harfin dörder şekli, geriye kalan on üç harfin de her biri başta, ortada, sonda —veya ayrı yazıldığında, ki bunu belirtmek lüzumsuzdur— olma durumuna göre iki değişik biçimi mevcuttu. Aslında bu iddia, bir tenkid mahiyetini de taşımamaktadır. Çünkü lüzumsuz işaretleri atmak her zaman mümkündür. Sonra bütün Avrupa alfabelerindeki harflerin en az dört şekli (büyük harfler, el yazısı harfler, majüskül harfler, küçük harfler olmak üzere) bulunduğuna göre onlar için de aynı zorluk var demektir. Meselâ Almanca'da Latinin yanında Gotik yazısını da dikkate alacak olursak sekiz şekil ortaya çıkar. Yalnız burada bir fark vardır. O da Latin ve Kiril alfabelerinde çoğu zaman bir harfin dört şeklinin ortak hiçbir yanının bulunmayışıdır (krş. A harfi). Bunun da sebebi bu alfabelerdeki harflerin değişik kaynaklardan çıkmış olmasıdır. Bunların bir kısmı kâğıda (yuvarlak çizgilerle), diğerleri sert satıh üzerine oymak suretiyle (düz çizgilerle) yazılmak için icad edilmiştir. Diğer taraftan Arap alfabesinde bir harfin dört veya iki şekli, ekseriyetle aslî benzerliği korumakta ve değişmeler harfin başında veya sonunda ek bazı çizgi birleştirmeleriyle sınırlı kalmaktadır. Bu sistem yazıda kolaylık ve sürat sağlamaktadır. Bunda mânâyı zedelemeksizin pek çok ünlünün atılmasının da büyük payı vardır. Bu sayede tecrübeli ve iyi eğitilmiş bir kişinin yazısı, süratte, açıklık ve okunaklılığını kaybetmeksizin stenografininkine yaklaşmaktadır. Ayrıca Arap harfleri (ve bilhassa kelimeleri) nin Latin ve Kiril'le karşılaştırıldığı takdirde açıklığa çok daha ileri derecede sahip bulunduğu görülmektedir.

3 — Kongrede matbaa dizgisi süratinin Arap yazısında biraz düştüğü ifade edilmişti. Yani 7500 - 8000 Latin ve Kiril harfi yerine günde 5500 - 6000 harf (**Zabıtlar**, s. 265). Bu bilgiler G. Şeref'in de söylediği gibi şüphelidir. Buna rağmen Arap imlâsının aynı sayıda kelime ve fikri ifadede Latin ve Kiril alfabelerinden aşağı - yukarı iki kat daha az harfe ihtiyaç

duyması çok büyük ehemmiyet taşır. Bu sebepten bir sayfa Arap yazısı, Latin ve Kiril yazısından yaklaşık iki misli kelime ihtiva etmektedir.

4 — Kongrede Arap yazısının Latin veya Kiril'i öğretmekten daha güç olduğu iddia edilmiştir. Halbuki Devrim'den önce Kazan eyaletindeki okur-yazar Tatarların yüzdesi, okur-yazar Rusları birkaç kat aşmaktadır (V.I. Lenin'in verilerine göre). Zamanımızda Latin alfabesi kullanılan Türkiye'de okur-yazar olmayanların yüzdesi, Arap alfabesi kullanılan İran'dan hiç de az değildir. Bunun ötesinde, Latin veya Kiril alfabelerinin öğrenilmesi küçükler için kolay görünebilirse de, aynı şeyin ileri yaştakiler için geçerli olmadığı hususu mutlaka dikkate alınmalıdır. Yaşlılar kelimeleri harf grupları yerine hiyeroglifler halinde idrak ederek kelimeleri bir bütün olarak okuduklarından bu durum, yazmayı engellemektedir. Arap imlâsının ise, metinlerdeki kelimelerin vatandaşlar ve dili bilenlerce anlaşılmasında mühim olan hususiyetleri verdiği için Latin'e nisbetle üstün görünmesi tabiî idi. Bu yüzden Ruslar, Latin ve Kiril alfabelerinin, kendileri için, Arap yazısından daha anlaşılır ve kolay olduğunu savunma yolunu seçtiler. Arap yazısının yeni öğrenmeye başlayan yabancılardan ziyade dili bilenler için uygun olduğu fikri doğrudur. Ancak, hiçbir milletin kendi alfabesini, yabancılar için anlaşılabilir hale getirmek maksadı ile değiştirmesi beklenemez. İngilizlerin, meselâ, Çinlilerin İngilizce araştırmalarını kolaylaştırmak gayesiyle Çin hiyeroglifferini kabul etmeleri düşünülebilir mi? Nitekim G. Şeref de bu iddiayı, Vanka'nın kaskete değil, kasketin Vanka'ya uymasının hedef olduğu şeklindeki bir cevapla karşılamıştır.

5 — Tasarruf konusu da latinleştirme taraftarlarınca bertaraf edilmiştir. Halbuki Sami kaynaklı eski alfabelerin, Yunan, Latin ve Kiril yazıları ile karşılaştırıldığında, uzun gelişme devreleri içinde insanın konuşmasını verme hususunda daha özlü ve kesif bir karakter kazanmış olduğu görülmektedir.

Arap yazısına karşı olan bütün iddiaları gözden geçirdiğimizde bunların ilmî açıdan tutarsız olduğu sonucuna varıyoruz. Bulgar Türklerinin soyundan gelen ve üstün kültüre sahip Türk Kavimlerinden biri olan Tatarlar da Latinleştirme fikrini reddederek kendilerine bin yıl hizmet eden Arap alfabesi mirasını tercih etmişlerdir. Yalnız Tatar Heyeti değil, müzakerelerde bulunan Tatar aydınlarının %96'sı Arap alfabesi lehinde oy kullanmıştır (krş. **Zabıtlar,** ss. 242, 283, 321 ...; G. İbrahimov, **Tatar Mädäniyeti nindi yul belän baraçak,** Kazan, 1927, s. 4 ...). Buna rağmen latinleştirmeyi destekleyen hükûmet yetkililerince düzenlenen Kongre, kararı geçirmiş, kongre so-

nunda Latin alfabesi bütün Türk Cumhuriyetlerinde Arap alfabesinin yerini almıştır.

Latinleştirme taraftarları aynı zamanda —ileri bir merhale teşkil edebilecek— Rus Kiril yazısını Latin yazısı ile değiştirmeyi de tasarlamışlardır. Nitekim Lunaçarskiy "Arap alfabesini kullanmış olan halkların yazılarının Latin harflerine çevrilmesinde elde edilen başarıdan ötürü, Rus alfabesinin latinleştirilmesi fikri güçlü bir hız kazanmıştır. Bizim Rus alfabesi, bizi yalnız Batı'dan değil Doğu'dan da uzaklaştırmıştır..." (**KPV,** VI, s. 23) "Bu latinleştirme, bizi hem Batıya hem de Doğu'ya bağlayacağından kültürümüze milletlerararası bir hüviyet kazandıracak, harflerin sayısının azaltılması suretiyle öğretimin kolaylaştırılması yanında %20'ye varan büyük bir tasarrufla matbaa baskısına da yakınlık sağlanmış olacaktır." (s. 25) diyordu. Ünlü Rus dilbilimcisi N. F. Jakovlev bu hususlara şunları eklemiştir: "SSCB'deki Rus alfabesinin varlığı" gerçekten tarihî bir yanılgının, harflerden oluşan bir engelin işaretidir. Sovyetler Birliği'ndeki Rus olmayan millî kütleler, onun ruslaştırıcı tesirini henüz unutmamıştır. Büyük Rus şovenizminin müstebit baskısına olan lânet hâlâ bu alfabenin yapısı üzerinde ağırlığını hissettirmektedir". "Sosyalizmin kurulma devresinde sosyalist kültürün milletlerarası muhtevâsıyla uyum sağlayacak olan yeni bir alfabe, milletlerarası bir yazı şekli kabul edilmelidir." Jakovlev'e göre Rus alfabesinden Latin harflerine geçiş, yazı süratini %15 nisbetinde, açıklığı ise dört misli artıracak ve öğretim süresi buna bağlı olarak kısalacaktı(**KPV,** VI, ss. 35-41). Hatta, Rus alfabesinden Latine geçiş, prensip olarak V.I. Lenin tarafından da desteklenmişti (**KPV,** VI, s. 22).

Bunun üzerine RSFSC'nin Eğitim Bakanlığı İlim Dairesi'nde "Rus Alfabesinin Latinleştirilmesi Alt Komisyonu" teşkil edildi ve 14 Ocak 1930 tarihinde bu doğrultuda bir karar çıkarıldı. (bk. **KPV,** VI, ss. 209 - 221) Tasarının ortaya konulması memnunluk verici idi ve Ruslar'ın milletlerarası işbirliğini, yeni ve daha ileri bir seviyeye çıkarmak yolundaki iyi niyetini göstermekteydi. Ancak bu tasarı Lenin'in ölümünden sonra uygulanmadı. Üstelik Türkçe ve diğer diller için kabul edilmiş bulunan Latin alfabesi, hiçbir müzakere, toplantı veya açıklama yapılmadan 1930'lu yılların sonunda Rusların Kiril yazısıyla değiştirildi. Evvelce kabul edilen Latin yazısının, Kiril ile değiştirilmesi hadisesi, Arap yazısından Latin alfabesine geçiş sırasında yapılan bütün tartışmaları ortadan kaldırıyor, Latin alfabesini kabulün, arap alfabesi taraftarlarınca önceden isabetle görüldüğü üzere, sadece Rus yazısına geçmeyi kolaylaştıran bir ara safha olduğunu isbatlıyordu. Böylece siyasî güçler bu konuda da ilmî ve sözde ilmî bütün tartışmaları hiçe saymış oluyordu.

Kiril yazısı, Türk dillerine, latinleştirme müzakerelerine katılmış olan dilbilimci ve türkologların artık hayatta bulunmadıkları veya bertaraf edildikleri bir devrede kabul ettirilmişti. Bu sırada Arap harflerinden Latine geçişe karşı çıkanlardan çoğu (meselâ G. Alpar) vefat etmiş, bir kısmı ise (G. Şeref gibi) tutuklu bulunuyordu. İmlâ kaidelerinin yetersiz bilgisiz kimselerce meydana getirilmesi de bu yüzden olsa gerektir.

Türk dillerinin imlâ meselesine çok sayıda konferans ve eserde temas edilmiştir. Bunlar arasında SSCB İlimler Akademisi Linguistik Enstitüsü'nce yayınlanan iki eser dikkate değer. (1) N.A. Baskakov, **Voprosı soverşenstvovaniya alfavitov tyurkskih yazıkov,** (1972). (2) K. M. Musaev, **Orfografii tyurkskih literaturnıh yazıkov SSSR,** (1973).

Baskakov'a göre bütün Türk dillerinde kullanılmış olan Latin alfabesindeki işaretlerin toplamı otuz dokuz iken, Kiril yazısı üzerine kurulu Türk alfabelerinde bu sayı yetmiş dörde ulaşmaktadır. Yazar, Kiril yazısının Türk dillerindeki fonem toplam sayısının daha az oluşu sebebiyle, bu dilleri birbirinden ayırıp uzaklaştırdığı sonucuna varmaktadır (s. 7). Her iki yazar da Kiril alfabesinin Türk dillerine Rus imlâsının iki ses gösteren harfler dahil olmak üzere bütün kusurlarıyla aktarıldığını kabul etmektedir. Bu hususun düzeltilmesi için Baskakov ve Musaev: **p/b, t/d, k/q, ç/ş, s/s, j/ş** v.b. ses çiftlerinden her birinin tek harfle gösterilmesini teklif etmektedir. Ayrıca Musaev, "bugün mevcut imlâ kaidelerinin sürekli düzeltmelere uğrayan otuz yıllık bir geçmişi olduğunu" söylemektedir (s. 8). Musaev'in "zamanımızda imlâ teorisinin gecikmiş olması, bu sahadaki uygulama çalışmalarıyla karşılaştırılınca otuz kırk yıl öncesine nisbetle daha çok göze çarpmaktadır, (s. 12) ve "Halka ilmî zihniyetle meydana getirilmiş bir yazının —böyle bir yazı halen mevcut olmadığına göre— sunulması gerekmektedir" (s. 27) şeklindeki görüşlerine katılabiliriz. Aslında yukarıda sözü geçen "düzenlemeler" sırasında Rus imlâsının temel eksikliklerine pek çok yeni kusur eklenmiştir.

Musaev'e göre "Rus alfabesinin kabulündeki temel sebep, Rus halkına ileri Rus kültürüne yaklaşmak, Rus dilini incelemek ve onda ilerlemek gayreti idi" (s. 46). Buna karşılık Baskakov, Rus imlâsının hem Rusça'nın hem de yerli dilin öğrenimini engellemekte olduğunu ifade etmiştir (s. 9-10). Baskakov görüşünde oldukça isabetlidir. Diğer taraftan bir Kazak olan Musaev, her nedense Baskakov'un hükmüne varamamıştır.

Türk kavimlerinin sürekli olarak imlâ ve yazı dili değiştirmeleri hadisesi, en genç nesilden, en az tahsilli halk adamına kadar zararlı ve yıkıcı olmuştur. Çünkü edebî dil, sayısız şâir, yazar, ilim adamı ve aydınların

meydana getirdiği bir mahsuldür. Buna göre hedef yazı dilini okumamışların seviyesine indirmek değil, halkı öğretim yolu ile yazı dilinin daha yüksek olan derecesine çıkartmak olmalıdır. Aksi halde edebî dilin kaybolması hâdisesi ile karşı karşıya gelinir. Yukarıdan beri açıklanmaya çalışıldığı üzere Kiril imlâsının Türk dilleri için kabulü sırasında gösterdiği aksaklıkları sonraki düzeltmelerle de giderilememiş, önceden okur-yazar olanların okuma - yazma bilmez hale gelmeleri gibi bir sonuçla karşılaşılmıştır.

Bir yazı dilinin kaidelerini kurarken, dilin gelişme istidadı göz önünde tutulmalıdır. Ancak bu gelişme istidadı, —bir dilin diğerini engellemesi veya kendine benzetmesi yerine, milletlerarası işbirliğinde birleşiyorsak —tek bir devletin dar sınırları içinde değil, geniş, milletlerarası bir seviyede ele alınmalıdır. Avrupa'dan Amerika, Avustralya, Afrika ve Asya'ya kadar bütün dünyada Latin alfabesine geçiş yolundaki eğilim açıkça görülmektedir. Nitekim Latin yazısı bugün haberleşmenin milletlerarasında başlıca vasıtası haline gelmiş bulunmaktadır. Bundan ötürü, milletlerarası işbirliğini daha ileri bir seviyeye çıkarmak istiyorsak Rusça ve SSCB'deki diğer diller için —bugün bir kısmı Latin alfabesini kullanmaktadır— Latin alfabesini temel olarak kabul etmeli, okullarda Kiril, Arap ve diğer millî alfabelerin öğretimi, Almanya'daki Gotik yazısı gibi ikinci plana bırakılmalıdır. Aslında böyle bir teşebbüs, milletler veya devletler arasındaki ayırım ve engellemeler yerine insanlığın refahı yolunda, milletlerarası işbirliğine doğru umumî bir eğilim gösteren günümüz anlayışına ve ilerlemenin ihtiyaçlarına da cevap vermiş olacaktır.

OKUYUCULARIMIZA

TÜRK KÜLTÜRÜ DERGİSİ, 225. SAYIDAN İTİBAREN AYLIK OLARAK YAYINLANMAKTADIR.
YILLIK ABONE BEDELİ, 12 SAYI İÇİN 600 (POSTA ÜCRETİ İLE BİRLİKTE 690) TL.'dir.
SİZİN DERGİNİZ OLAN **TÜRK KÜLTÜRÜ'NÜ** BEĞENİYORSANIZ DOSTLARINIZA TAVSİYE EDİNİZ VE ABONE OLMALARINI SAĞLAYINIZ.